

Θρησκευτικαὶ μελέται.

Ἀρχιμ. Διον, Παπανικολοπούλου.

ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

1) Τί εἶναι Προσευχή.

Προκειμένου μετ' ὀλίγον νὰ εἰσελθῶμεν θεία χάριτι, εἰς τὸ στάδιον τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἐγκρατείας, ἐπὶ τῇ Μ. Τεσσαρακοστῇ, δῆλα δὴ νὰ προσηλώσωμεν καὶ νὰ ἀφοσιώσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τῆς πνευματικῆς λατρείας, τὴν ὅποιαν ἄλλως τε ὀφείλομεν νὰ προσφέρωμεν πρὸς αὐτὸν ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ, πρὸ παντὸς ἡμᾶς κατὰ τὰς ὥρας, τὰς ἡμέρας καὶ τὰς ἐποχάς, κατὰ τὰς ὁποίας ὤρισεν ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία, διὰ τοῦτο εἰμεθα βέβαιοι, ὅτι μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας θὰ ἀναγνώσωσιν οἱ εὐσεβεῖς ἀναγνώσται τοῦ «Ἀποστόλου Ἀνδρέου» τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ προσευχῆς, ἐκ τῶν ὁποίων θέλει δειχθῆ, τί εἶναι προσευχή, ὁπότε ἡ δύναμις αὐτῆς, τίς ἡ κατ'ἴδιαν προσευχή καὶ τίς ἡ Δημοσία ἢ Κοινὴ Προσευχή.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἰδίᾳ ὁ εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος χριστιανός, ἀναλογισθῆ πρῶτον μὲν τὸ ἄπειρον τοῦ Ὑψίστου μεγαλείου, τὴν ἀπόλυτον Παντοδυναμίαν καὶ τὴν ἀνεξάντλητον αὐτοῦ ἀγαθότητα, ἔπειτα δὲ παραβάλλῃ πάντα ταῦτα πρὸς τὴν ἰδικήν του μηδαμινότητα καὶ ἀδυναμίαν, τότε εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἀνυψώσῃ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ καὶ τὴν καρδίαν πρὸς τὸν Θεόν, διὰ νὰ ἐκφράσῃ πρὸς αὐτὸν τὸν σεβασμὸν ἢ τὸν πόθον ἢ τὸν πόνον αὐτοῦ. Εἶναι ἀδύνατον, μάλιστα δὲ κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ ὁδύνης καὶ θλίψεως, ὁ χριστιανός νὰ μὴ ἀφήσῃ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ βάθους τῆς κατωδύνου καὶ συντετριμμένης ψυχῆς του κάποια θερμὴ φωνὴ παρακλήσεως, τὴν ὅποιαν ἀπευθύνει πρὸς τὴν Παντοδυναμίαν τοῦ Ὑψίστου, παρὰ τοῦ ὁποίου καὶ μόνου περιμένει βοήθειαν καὶ γλυκειὰν παρηγορίαν. Ὅθεν ἡ ἐκ τοῦ βάθους τῆς εὐσεβοῦς ἢ πασχούσης καὶ πονεμένης καρδίας ἐξερχομένη αὕτη φωνή, εἶναι ἡ Προσευχή.

Ἡ προσευχή κατὰ ταῦτα οὐδὲ ἕτερον εἶναι, εἰμὴ ἡ

ἐκούσιος καὶ φυσικὴ ὁμολογία τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, καὶ ἡ ἐπίκλησις τῆς Θείας ἀντιλήψεως, συνοδευομένη μετ' ἐνδομύχου σταθερᾶς πεποιθήσεως, ὅτι ἡ παράκλησις αὕτη θὰ εἰσακουσθῇ. Ἐκ τούτων δὲ γίνεται φανερόν, ὅτι ἐξ ἑνὸς μὲν ἡ προσευχὴ προϋποθέτει πάντοτε ἐδραίαν καὶ ἀρραγῆ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, ἐξ ἄλλου δὲ ὑπὸ τὴν στενὴν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν θεωρεῖται, ὡς τὸ πρῶτιστον καθήκον τοῦ Χριστιανοῦ πρὸς τὸν φιλόανθρωπον αὐτοῦ Θεὸν καὶ Δεσπότην. Καὶ ὅτι μὲν ἡ ὁμολογία αὕτη τῆς ἡμετέρας ἀδυναμίας καὶ μηδαμινότητος εἶναι φυσικὴ κατὰ πάντα καὶ νόμιμος, τοῦτο ἕκαστος οἰκοθεν κατανοεῖ. Ὅτι ὅμως ἡ προσευχὴ εἶναι ἡ ἀκαταγώνιστος δύναμις τοῦ ἀδυνάτου ἀνθρώπου, ὅτι δι' αὐτῆς δύναται νὰ κάμψῃ καὶ αὐτὸν τὸν Παντοδύναμον Θεὸν εἰς εὐσπλαγγίαν, ὅτι αὕτη ταπεινῶς καὶ εὐλαβῶς τελουμένη, διαχέει τὴν γαλήνην καὶ τὴν ἀνακούφισιν εἰς τὴν τεταραχμένην καὶ πάσχουσαν καρδίαν, καὶ θεραπεύει τὰ τραύματα αὐτῆς, καὶ τέλος ὅτι ἡ παραμέλησις αὐτῆς καταστρέφει τὰ ἄτομα, τὰς οἰκογενείας καὶ αὐτὰ τὰ ἔθνη, ταῦτα πάντα μολονότι εἶναι ἀλήθειαι ἀναντίρρητοι, τινὲς ἀγνοοῦσι, διὰ τοῦτο θὰ ἀποπειραθῶμεν νὰ καταστήσωμεν ταῦτας φανεράς καὶ πειστικὰς.

2) Δύναμις τῆς Προσευχῆς πρὸς ἀπόκτησιν τῆς Θείας Χάριτος.

Ἡ καθ' ἡμέραν πείρα διδάσκει ἡμᾶς τρανῶς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεώς του μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἀδιακόπως παρακαλεῖ, καὶ παρακαλεῖ τὸν ἄνθρωπον, ὅστις εἶναι ὅμοιος πρὸς αὐτόν. Μολονότι δὲ εἰμεθα πάντες ἴσοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρωπίνων νόμων, ἕνεκα τῆς κοινῆς καταγωγῆς ἡμῶν, ἕνεκα τοῦ αὐτοῦ αἵματος καὶ τῆς αὐτῆς σχεδὸν ἀνατρεψῆς, καὶ ὅμως ἔχομεν ἀνάγκην νὰ παρακαλέσωμεν, νὰ ἱκετεύσωμεν καὶ πολλὰκις μάλιστα μετὰ θερμῶν δακρύων νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν προστασίαν καὶ τὴν ἀντίληψιν καὶ τὴν συμπάθειαν τῶν ἄλλων. Ἀπὸ τοῦ μικροῦ παιδίου, τὸ ὅποιον παρακαλεῖ τὴν μητέρα του, ἀπὸ τοῦ πτωχοῦ ὅστις ἐξαιτεῖται τὴν προστασίαν τοῦ πλουσίου, ἀπὸ τοῦ ἀσθενοῦς, ὅστις ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τοῦ ἰσχυροῦ, ὁ ἄνθρωπος πα-

σπιλώθη; Πόσων συζύγων ἢ οἰκογενειακῆ ἀρμονία δὲν διερράγη; Πόσοι δὲν ἔχασαν μαζὶ μετὰ τὴν ἡθικὴν καὶ τὴν πολύτιμον ὑγείαν τοῦ σώματός των μέσα εἰς τὰ μπουδρούμια ἢ καταγῶγια τῶν χοροδιδασκαλειῶν; Πόσων ἢ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα δὲν ὑπερεπληρώθη ἀπὸ δηλητηριώδη ἡθικὰ καὶ σωματικὰ μικρόβια; Πόσοι κατ' αὐτὰς δὲν κλαίουσι καὶ δὲν ὀδύρονται διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ὑγείας τῆς ψυχῆς ἢ καὶ τοῦ σώματος; Πόσοι δὲν ἐκληρονόμησαν παρὰ τὸν πατέρα ἀνηθικῶν ἀσθενειῶν ἢ πλευρίτιδος ἢ φυματιώσεως κ.λ.π. ἀνιάτων νοσημάτων μετὰ τὰς ὀλονυκτίους ἐκείνας τρελ-

λὰς διασκεδάσεις; Πόσων οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν κατεσπιλώθησαν, τὰ ὄρα δὲν ἐμολύνθησαν, αἱ αἰσθήσεις ἐν γένει δὲν ἐστραπατοσarisθησαν; Εἶναι μικρὰ καὶ ἐπανορθοῦνται ποτὲ τὰ ἐρείπια ταῦτα καὶ τόσα ἄλλα ἄτινα ὁ ἱερὸς οὗτος χῶρος δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἐκθέσωμεν ἐν πλάτει; Εἶναι ἀνάξιος προσοχῆς ὁ κατήφορος καὶ οἱ νέοι ἀνήθικοι προσανατολισμοὶ καὶ ὀρίζοντες οἵτινες διηνοίγησαν τόσον εὐρέως κατ' αὐτὰς πρὸ τοῦ βίου τόσων νεαρῶν καὶ ἀγνῶν ὑπάρξεων; Τί γνώμην ἐπ' αὐτοῦ ἔχουν οἱ ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται καὶ ποῖα τὰ ἐκ τούτου ἱερὰ αὐτῶν καθήκοντα;

ρακαλεί, και μόνον διά της παρακλήσεως αὐτοῦ και ἰκεσίας θριαμβεύει. Καί τῃ ἀληθείᾳ ἔβιος ἡμῶν ἢ αὐτοῦ ἀδελφῶς, ἐάν ἄλλως εἶχε τὸ πρᾶγμα. Ὁλος ὁ κόσμος σχεδὸν γνωρίζει τὴν ἱστορίαν τοῦ Ρωμαίου Κοριολανοῦ, ὅστις ἤρχετο ἐναντίον τῆς πατρίδος αὐτοῦ διὰ νὰ νᾶ τὴν κατασπαράξῃ. Τίς δὲ τότε κατώρθωσε νὰ σώσῃ τὴν Ρώμην ἀπὸ τῶν δεινῶν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου; Ἡ παράκλησις. Ναί· ἡ παράκλησις τῆς γηραιᾶς και πολυσεβάστου μητρὸς αὐτοῦ. Ὅτι, διῆλα δὴ δὲν θὰ κατώρθουν πάντες ὁμοῦ οἱ Ρωμαῖοι, τοῦτο κατώρθωσε ἡ θερμὴ δέησις και ἡ παράκλησις μιᾶς μόνῃς γυναικὸς! Ὅπόσον ἰσχυρὰ εἶναι ἡ δύναμις τῆς προσευχῆς!

Ἀεῖποτε ἀληθῶς ἡ παντοδυναμία τοῦ ἰσχυροῦ θὰ ἡττάται και ἢ ἐξουδετεροῦται ὑπὸ ἐνὸς μόνου δακρύου, ἀναδύζοντος ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀδυνάτου και ἀσθενοῦς, και ἡ σχέσις αὕτη ἀληθῶς ἀποτελεῖ τὸ ἀκατανίκητον ἠέλλητρον και τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς. Διότι ἐάν οἱ ἰσχυροὶ ἦσαν μόνον ὠπλισμένοι, τότε τί θὰ ἐγίνοντο οἱ ἀσθενεῖς και ἀδύνατοι; Ἀλλ' εὐτυχῶς ὑπάρχει ἡ παράκλησις, ὑπάρχει ἡ ἰκεσία και ἡ δέησις, και οὕτως ἀποτελεῖται ἡ κοινωνικὴ ἰσορροπία. Τὸ δὲ θαυμασιώτερον, τὸ ἀποδεικνύον τὴν ὑπέροχον δύναμιν τῆς προσευχῆς, εἶναι τὸ ἐξῆς. Ὅσον δηλαδὴ ἀσθενέστερα εἶναι τὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια παρακαλοῦν, κατὰ τοσοῦτον ἡ δέησις αὐτῶν εἶναι ἰσχυρωτέρα. Τί ἄλλο λόγου χάριν δύναται τις νὰ κατασυντρίψῃ εὐκολώτερον και ἀκοπώτερον ἢ τὸ μικρὸν και ἀδύνατον παιδίον; Και ὁμοῦς ὅταν τοῦτο ἐνώνει τὰς μικρὰς του χεῖρας και παρακαλῇ, ὅταν κλαίῃ, ζητοῦν χάριν διὰ τὸ σφάλμα τὸ ὅποῖον διέπραξε, ποῖος, ὅσον ἰσχυρὸς και ἄν εἶναι, ἐκτός ἐάν εἶναι και τοῦ ἀγριωτέρου θηρίου θηριωδέστερος, ποῖος δὲν θὰ καμψθῇ και δὲν θὰ ἀσπλασθῇ ἐνώπιον τῆς ἰκετευούσης ταύτης ἀδυναμίας; Ἐάν λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος καταλύγῃται και ἀκούει τὴν Παράκλησιν τοῦ ἀνθρώπου, διατὶ ὁ Θεὸς νὰ μὴ κατανοῖ και νὰ μὴ καμψθῇ εἰς ἔλεος, διατὶ νὰ μὴ ἀκούσῃ τὴν θερμὴν ἡμῶν προσευχὴν; Ὁ Θεός, ὅστις εἶναι μέγας, ἀγαθός, συμπαιθῆς, και τέλος πατὴρ φιλόστοργος και οἰκτιρμῶν;

Ἐκ τούτων θεβαίως κατανοεῖ ἕκαστος, ὅτι ἡ προσευχὴ ὑπῆρξε και εἶναι γενικὴ καθ' ἑλοῦς τοῦς χρόνους και καθ' ἑλοῦς τοῦς τόπους. Ἀληθῶς. Ὅταν ὁ σοφὸς ἀρχαιολόγος ἀνασκάπτῃ τὰ εἰρεπία τῶν ἀρχαίων πόλεων, τί ἀνευρίσκει ἐν αὐτοῖς; Ἀνευρίσκει στήλας, βωμοὺς, ἀγάλματα θεῶν, λείψανα ναῶν, δια δηλαδὴ τὰ γνωρίσματα, ὅσα χρειάζονται διὰ νὰ δείξωσι τὴν καθολικότητα τῆς προσευχῆς και διὰ νὰ μαρτυρήσωσιν ὅτι ἡ ἀνθρωπότης οὐδέποτε ἔπαυσε προσευχομένη, ἀδιάφορον ἐάν ὀρθῶς ἢ ἐσφαλμένως. Ἡ προσευχὴ δὲ εἶναι οὐ μόνον παγκόσμιος, ἀλλὰ και διὰ παντὸς ἀσβεστος. Ματαίως αἱ ἐπαναστάσεις τῶν λαῶν ἐξηγέρθησαν κατ' αὐτῆς και ἐξεγείρονται, εἰς μάτην κατεδαφίζουσι τοὺς ἱεροὺς ναοὺς, εἰς μάτην ἐν τῇ παραφορᾷ αὐτῶν καταδικάζουσιν ἢ φονεῦσιν τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Ἰψίστου, διότι εὐθύς ὡς ὁ οὐρανὸς τῶν ἀνθρωπίνων αὐτῶν παθῶν και ἀθλιότητων ἤθελεν αἰθριάσει, ἀμα δηλαδὴ ἡ τάξις ἐλίγον ἀρχίζει νὰ ἐπανέρχεται εἰς τοὺς σεσαλευμένους ἐγκεφάλους, και ἰδοὺ ἀμέσως οἱ ναοὶ ἀνεγείρονται ἐκ νέου, τὰ θυματήρια ἐκχέουσι τὸν εὐδῶδῃ αὐτῶν καπνὸν και πάντες ὁμοῦ συνέρχονται εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου διὰ νὰ ἐκφράσωσι διὰ τῆς προσευχῆς τὴν ὑπακοήν και τὸ σέβας αὐτῶν

πρὸς τὸν Ἰψίστον, τὸν θεῖον ἡμῶν Σωτήρα, τοῦ ὁποίου τὰ ἱερά περιῦβρισαν κατὰ τὴν ἐξαψιν τῆς ἀλόγου παραφορᾶς αὐτῶν. Τοσοῦτον θαθεὺς εἶναι ἐγκεχαραγμένον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου τὸ συναίσθημα τῆς ἱεραῆς προσευχῆς!

Και ὅ,τι συμβαίνει δημοσίως, τοῦτο συμβαίνει συχνότερον και κατὰ τρόπον πολλῷ θαυμασιώτερον εἰς τὰ ἄδυστα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Συγγάκις ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ἐξάψει τῶν παθῶν και τοῦ ἐγωῖσμοῦ του κλείει τὰ χεῖλη του και δὲν θέλει νὰ προσευχθῇ, ἀλλ' ἡ θλιψις και ἡ ὀδύνη, οἱ ἀχώριστοι οὗτοι σύντροφοι τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἐπαναφέρουσιν ἀμέσως τὴν προσευχὴν και ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὴν τὸ εὖσομον αὐτῆς ἄρωμα. Διὰ τοῦτο και ὅταν εὐρισκώμεθα παρὰ τὸ πλευρὸν πρυσφίλου προσώπου ἀποθνήσκοντος, ὅταν ἀκούωμεν αὐτὸ νὰ ἀποτείνῃ πρὸς ἡμᾶς τὸν τελευταῖον χαιρετισμόν, τότε ἡ καρδία μας διαρρήγνυται, τότε εἰ μέχρι τοῦ νῦν ἄκαμπτοι ἡμεῖς, κἄμπτοντες τὸ γόνυ πρὸ τοῦ φοβεροῦ μεγαλείου τοῦ θανάτου, ἀναγνωρίζομεν τὴν ἀδυναμίαν ἡμῶν και ἐν καταλύξει φωνάζομεν: «Θεὸ μου Θεὸ μου τάχυνον» βοήθησον ἡμῖν,» Ποῖαν πειστικώτεραν ἀπόδειξιν ταύτης δύναται τις νὰ ἀπαντήσῃ, ὅτι ἡ προσευχὴ οὐδέποτε δύναται νὰ παύσῃ; Τίς θὰ ἀρνηθῇ, ὅτι ἡ προσευχὴ εἶναι ἀθάνατος, ὅπως ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀναπηδᾷ, ὡς τὸ ὕδωρ ἀπὸ ἀκένωτου Πηγῆς;

Ὅτω λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ἀδιακόπως παρεκάλεσε και ἰκέτευσε και πάντοτε ὠμολόγησεν, εἴτε δημοσίᾳ εἴτε καθ' ἑαυτὸν, ὅτι εἰς ἀπάσας τὰς πράξεις αὐτοῦ, διὰ νὰ σκεφθῇ, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ, διὰ νὰ ἀγαπήσῃ, διὰ νὰ ὑπομείνῃ, και πρὸ πάντων διὰ νὰ ὑπομείνῃ τὰς θλίψεις, ἡ ἰσχύς τοῦ Θεοῦ εἶναι εἰς αὐτὸν ἀναπόφευκτος, και ὅτι διὰ νὰ ἀποκτήσῃ αὐτὴν ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην προσευχῆς. Τὸ εὐγενὲς τοῦτο τοῦ Θεοῦ δημιουργήμα, ὁ ἄνθρωπος, οὔτε εἰς τὴν λατρείαν, οὔτε εἰς τὸν θαυμασμόν, οὔτε εἰς τὸν ἔπαινον ἀρκεῖται, δι' ὃ και διὰ νὰ ζήσῃ ἐν ἡσυχίᾳ και γαλήνῃ πρέπει νὰ ἐπικαλῆται ἀεὶ νᾶς τὴν ἀντίληψιν τοῦ δημιουργοῦ, διότι αὐτὸς μόνος δύναται νὰ θεραπεύσῃ τὰ τραύματα, νὰ ἀνακουφίσῃ τὰς θλίψεις αὐτοῦ, και τέλος νὰ σώσῃ αὐτὸν ἀπὸ παντὸς κινδύνου.

(ἀκολουθεῖ)

Παρακαλοῦνται θερμῶς ὅσοι δὲν ἀπέστειλαν εἰσέτι τὴν συνδρομὴν τοῦ παρελθόντος και τοῦ τρέχοντος ἔτους νὰ τὴν ἀποστείλουν, καθ' ὅτι δι' αὐτῶν ἐκτὸς τῆς συντηρήσεως τοῦ περιοδικοῦ συντηρεῖται και τὸ θερησκευτικὸν ἀναγνωστήριον τοῦ «Ἀποστόλου Ἀνδρέου» και ἐξασκεῖται και ἡ δυνατὴ φιλανθρωπία.

Ἐπίσης ὅσοι εὐχαριστοῦνται ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ περιοδικοῦ μας νὰ τὸ συνιστοῦν και εἰς ἄλλους ἵνα οὕτω διαδίδῃται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου καθ' ὅτι οὕτω πολεμεῖται ἀποτελεσματικῶς και ἡ εὐπαροργαφία ἥτις ἀτυχῶς κατέκλυσε τὴν κοινωνίαν μας.

ΤΟΜΟΙ «ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ».

Εἰς τὰ γραφεῖά μας εὐρισκονται εἰσέτι ὄλλοι τόμοι ὁμοῦ και τῶν δύο ἐτῶν. Ἄδειοι δρ. 30. Πανόδειοι δρ. 40. Χρυσόδειοι δρ. 50 και χρυσοδεματινοὶ δρ. 60.